

דף קכב.

עין משפט א.

יו"ד סימן קיה פעיף א

א. יין מ או בשר נ או חתיכת דג ס שאין בו סימן טהרה שהפקיד
הישראל ע או שלח ביד נכרי פ צריך שני חותמות ז. אבל יין

מ. מימרא דרב בע"ז דף ל"ט. והטעם כתב הטור בשם הרשב"א מפני שהוא איסור תורה, וכן נראה מהרמב"ם בפיי"ג ממ"א, ובגמ' איתא גם תכלת והשמיטו השו"ע כיון שאין לנו תכלת בזה"ז כמו שאומר המדרש תנחומא בפ' שלח. ועיין בכף החיים אות א' במחלוקת היום אם יש לנו תכלת.

נ. אפי' רוב טבחים ישראל בעינן ב' חותמות כיון שפסק מר"ן בסי' ס"ג דבשר שנתעלם מן העין אסור. ש"ך ס"ק א'.

ס. דוקא חתיכת דג דאם הדג שלם או חצי דג היה ניכר בסנפיר וקשקשת. ש"ך ס"ק ב'.
ע. וגם לכתחילה מותר להפקיד ביד עכו"ם או לשלוח בידו דברים האסורים מן התורה אם יעשה חותם בתוך חותם ובדברים שאיסורם מדרבנן יעשה חותם אחד, וכמ"ש מר"ן המחבר בסי' ק"ל. ש"ך ס"ק ג'. ודלא כמי שכתב דכל זה רק בדיעבד אם שלח או הפקיד.

פ. דוקא עכו"ם שעובד ע"ז אבל ישמעאלים שאינם עובדים ע"ז מותר לשלוח בידם או להפקיד אצלם יין ובשר אפי' בחותם אחד בלבד. ואע"ג דסתם יינם אינו אלא מדרבנן החמירו בו חכמים כשל תורה משום דחביב ניסוך עליהם וטורחים ומזייפים אם זה חותם אחד. וא"כ לפ"ז ישמעאלי שלא שייך לומר בו דחביב עליו הניסוך די בחותם אחד, ואף שיש לומר שאולי לקחו ממנו גוי אחד שעע"ז וניסך, חזינן שלענין לאוסרו בהנאה לא חששו לזה כמ"ש בסי' קכ"ד ס"ו, וא"כ ה"ה לנדון דידן דדי בישמעאלי בחותם אחד לא חיישינן להכי, כף החיים אות ה'. ממרן הראשון לציון שליט"א.

וגדולה מזו מצאנו לט"ז בס"ק ד', שכתב שהיום בזה"ז אין להם חיבת ניסוך ודי ליין בחותם אחד.

ואע"ג דבזה"ז גוים לאו עובדי ע"ז הם, מ"מ כיון שיש בהם מנסכין בעינן חותם בתוך חותם. כ"כ הרשב"א והביאו הב"י בסי' קכ"ח וסיים דאפי' בדיעבד אסור ע"ש, מ"מ בישמעאלי נראה דאין לחוש כ"כ.

ז. וה"ה ביד ישראל חשוד צריך ב' חותמות, וכמ"ש בסעיף ח' ונקט עכו"ם משום יין דבישראל חשוד די בחותם אחד דאין לו חיבת ניסוך. ש"ך ס"ק ד'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מבושל **ק** ושכר **ר** או יין שעירבו בו דברים אחרים כמו דבש **ש**, וכן חומץ **ת**, וחלב **א**, ופת וגבינה **ב** וכל שאיסורו מדברי סופרים שהפקידו ביד נכרי מותר בחותם אחד.

א. ב. י"א דאף בדברים שצריכים שני חותמות לא אמרו אלא בשולח על ידי נכרי שהשולח אינו עתיד לראות החותם אבל במפקיד שעתידי לראותו די בחותם אחד **ג** כי הנכרי ירא לפתוח גם חותם אחד.

גם אם השולח הודיע לחבירו המקבל על צורת החותם והשולח אמר לנכרי **ד** שהודיע למקבל על צורת החותם די בחותם אחד.

הגה: י"א דלא בעינן ב' חותמות רק בישראל חשוד אבל בנכרי הכל שרי ע"י

ק. ובסי' קכ"ג הביא הב"י דעת הרשב"א שכל שהרתיחו נעשה מבושל, וכן קבלת הגאונים, וי"א דאין קרוי מבושל אלא עד שיתמעט מידתו ע"י בישול, וכתב הב"י דא"א לרתיחה בלא מיעוט וע"כ קבלת הגאונים תכריע דדי ברתיה, וי"א דבעינן בישול עד שישתנה טעמו וכך יש לפסוק דכל זמן שלא נשתנה טעמו צריך ב' חותמות, ודיעבד די בחותם אחד ברתח רתיחה אחת. כף החיים אות ז'.

ר. אף דשכר גוי מותר י"ל דמיירי שרוצה לשתות אותו בבית הגוי, וכמ"ש בסי' ק"ד דאסור בכה"ג, או שמירי כאן בשכר שנעשה מיין שרוף של צמוקים, או י"ל דאסור גם שכר רגיל בלי חותם שמא יחליפנו לו בשכר העשוי מיין שרוף אלא א"כ השכר של יין שרוף הוא ביוקר דאין חשש שיחליפנו ביותר יקר. כף החיים אות ח'.

ש. ומיירי שעירב בו הרבה דבש עד שנשתנה טעם היין מחמתו ואז אין בו משום יין נסך. ש"ך ס"ק ו'. וי"א דצריך שהגוי ידע מזה שהוא מבושל או מעורב בו דבש וכדומה אבל בלי זה צריך תמיד ב' חותמות מ"מ כדיעבד די בחותם אחד גם בלי שידע הגוי מכך. כף החיים אות י'.

ת. היינו חומץ של יין ואינו ראוי לניסוך ודי בחותם אחד. ש"ך ס"ק ז'.

א. אף דחלב גוי אסור מן התורה מ"מ די בחותם אחד כיון דחלב טמא הוא ניכר שהוא ירקרק וא"כ אין לחוש שיחליף כולו או רובו אלא דחיישינן שמא יחליף מעט שאין בו איסור אלא מדרבנן דמדאורייתא מין במינו בטל ברוב. ש"ך ס"ק ח'.

ב. דמדאורייתא בטל עור קיבת הנבלה ברובו ורק מדרבנן לא בטיל בדבר המעמיד וע"כ בחותם אחד סגי.

ג. הקשה הש"ך בס"ק י"ג דלקמן בסי' ק"ל סתם המחבר להחמיר כסברא הראשונה וצ"ע, ע"כ. ותימה על דבריו שהרי סתם ויש הלכה כסתם וכאן מר"ן הביא י"א לחלוק כבוד לדבריהם ולהקל כדבריהם בהפ"מ. ועיין בכף החיים אות י"ז וי"ח.

ד. האמירה לנכרי מעכבת אבל האמירה לחבירו אינה מעכבת דדי אם יאמר לנכרי כבר הודעת לי לחברי שיש חותם כו"כ מירתת. ש"ך ס"ק ט"ו. כף החיים אות י"ח. ואף בשולח בב' חותמות נכון להודיע לחבירו צורת החותמות. שם בש"ך.

חותם אחד, ובדיעבד יש לסמוך ^ה על זה.

יו"ד סימן קל פעיף ב

ב. הפקיד יין ביד העכו"ם בחותם אחד אסור בשתיה ומותר בהנאה והוא שייחד ^ו לו קרן זוית.

הגה: ויש שכתבו דבדיעבד מותר בשתייה אפי' בחותם אחד ^ז. וא"צ להכיר חותמו רק אם ראהו מקולקל ^ח אז אסור אבל א"צ לבדוק אחר זה.

או"ח סימן רעו פעיף א

עין משפט ב.

א. אינו יהודי שהדליק את הנר בשבת בשביל ישראל אסור ^ט לכולם, אפי' למי שלא הודלק בשבילו ^י.

הגה: הואיל והישראל נהנה מהמלאכה בשבת אין חילוק בין קצב לו שכר

ה. ולבני ספרד אין לסמוך על זה אף בדיעבד ובהפ"מ, כ"כ בשולחן גבוה ס"ק ט"ז. ודוקא בשולח אבל במפקיד יש לסמוך בדיעבד בהפ"מ אף בישראל חשוד. כף החיים אות כ"א. השולח לחבירו בתוך תיבה אחת בשר וגבינה וחתומה בחותם אחד יש להסתפק אם נאמר כיון שלגבינה מותר בחותם אחד אז הותרה כל התיבה גם הבשר שבה שצריך מדינא ב' חותמות או להיפך גם הגבינה תאסר כיון שהבשר אסור והעלה מרן הראשון לציון בכף החיים אות כ"ב דכל אחד כדינו, ע"ש.

ו. שאז הוי כחצירו של ישראל ומשום כך מותר בהנאה. ט"ז ס"ק ד'.

ואם המפתח לחוד הוי כחותם אחד בזה איכא פלוגתא דהט"ז ס"ל דהוי כחותם אחד ובנה"כ בסי' קי"ח כתב דלא הוי כחותם אחד.

ז. ב"י לדעת ר"ת, ודוקא בחותם אבל סתומות במגופה לא הוי בדיעבד כחותם אחד אלא במקום הפסד מרובה וכן מפתח לא הוי כחותם אחד. ש"ך ס"ק ד'.

ח. ודוקא שרואה שנסתר בכוונה ע"י אדם. ש"ך ס"ק ה'.

ט. וי"ט שבת קכ"ב, ולא דמי למי שהובאו בשבילו מחוץ לתחום ע"י א"י שמותר לאחר ששם איסור תחומין מדרבנן, ועיין בב"י ועוד דאיסור תחומין אינו שוה בכל דכל אחד ותחומו. ובכה"ח כתב דבאיסור דרבנן הנעשה ע"י גוי בשביל ישראל מותר לאחרים, כה"ח אות א'.

גם אם הגוי הדליק לצורך ישראל מומר אסור לכולם, שהגם שהוא מומר מ"מ ישראל הוא.

י. והיינו שאסור במו"ש בכדי שיעשו כמ"ש בסי' שכ"ה.

גוי שהדליק הנר לצורך חבירו הא"י וחבירו הא"י צריך אותו בשביל ישראל בזה יש להקל דאין זה נראה כשלוחו, ממשב"ז, כה"ח אות ד'.

וטעם האיסור כשהודלק בשביל ישראל דאם יהיה מותר יאמר לו להדליק, כ"כ בחידושי הרשב"א, והר"ן כתב שמא ירגילנו בכך לשבת אחרת. והחמירו בזה חז"ל גם לאחרים כיון שנעשה איסור תורה במלאכה גמורה בשביל ישראל.

לא"י או בקבלנות או בשכירות ^ב.

א. ב. אם הדליקו האיננו יהודי לצרכו, או לצורך חולה ישראל אפי' שאין בו סכנה ^ל, או לצורך קטנים ^מ שהם כחולים מותר לכל ישראל ^נ להשתמש לאורו.

וה"ה לעושה מדורה לצורך האיננו יהודי או לצורך חולה, ויש אוסרין במדורה שגוזרין שמא ירבה בשביל הישראל.

הגה: מ"מ אם עשה הא"י מדעתו בבית ישראל, אין הישראל צריך לצאת מביתו ^פ אע"פ שנהנה מהנר או מהמדורה ^ע.

או"ח סימן שכה סעיף יא יב

יא. יג. בכל דבר שאין חשש שירבה בשבילו כגון שהאיננו יהודי הדליק נר לעצמו או עשה מדרון לירד בו דבנר אחד או מדרון אחד יספיק לכל אפי' במכירו מותר ^פ.

יב. יד. אע"פ שאיננו מכירו אם האיננו יהודי אומר בפירוש שלצורך ישראל הוא עושה ^צ או אפי' איננו אומר כן ומעשיו מוכיחים שלצורך

כ. דלגבי איגרת בקצב לו שכרו מותר דאין הישראל נהנה מגוף השליחות, אבל כאן גוף הישראל נהנה ממלאכה בשבת והוא נהנה בה בשבת עצמה.

ועיין בכה"ח אות ח' בשם רב פעלים ושם צדדי ההיתר לא"י הממונה לכבות ולהדליק נרות ביכנ"ס אחרי תפילת ערבית, ולחזור ולהדליקם לפני שחרית וכו'.

ל. כמבואר בסי' שכ"ח סעיף י"ז דמותר גם באין בו סכנה ע"י א"י.

מ. זו תוספת הרמ"א, וי"א היינו תינוק שהורגל בראית הנר בלילה, ואם לא יהיה נר דולק יצטער ויבכה, כה"ח אות י"ד.

נ. דלא שייך שמא ירבה בשבילו כמו במדורה דלקמן, דנר לאחד נר למאה, ובמדורה שאין חשש שמא ירבה ג"כ מותר, כה"ח אות ט"ו.

ס. אבל אם ציוהו צריך לצאת מביתו דמ"מ נהנה, כה"ח אות כ'.

ע. אך אסור להשתמש לאורו, מ"א ס"ק ה'.

פ. וְאֵלּוּ וְלֹא חֵיִשִּׁינָן שִׂיאֲמַר לוֹ לְשַׁבַּת הַבֵּאָה לְהַדְלִיק לוֹ נֵר כִּיּוֹן שֶׁלֹּא עָשָׂה בְּשִׁבִיל הַיִּשְׂרָאֵל לְבַד אֲלֵא גַם לְעַצְמוֹ וּבִזְהָרָה לֹא חֵיִשִּׁינָן שִׂיאֲמַר לוֹ וְהוּא יַעֲשֶׂה רַק בְּשִׁבִיל הַיִּשְׂרָאֵל, מ"א ס"ק כ"ח.

צ. או לצורך ישראל ולצורך עצמו כמו בסעיף ו'. כה"ח אות קכ"ה. ודוקא במלאכה דאורייתא אבל בדרבנן אף בעשה לצורך ישראל מותר, כה"ח אות קכ"ו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ישראל עושה כגון שהדליק נר בבית ישראל והלך לו **ק** העכו"ם אסור.

עין משפט ג.ד.

או"ח סימן שבה סעיף י

יא. אינו יהודי **ר** שמילא מים לבהמתו מבור שהוא ברשות היחיד **ש** לר"ה מותר לישראל להשקות מהם בהמתו **ת**, והוא שאין העכו"ם מכירו דאין חשש שמא ירבה בשבילו, אבל אם מילא לצורך בהמת ישראל אסור גם לישראל אחר **א** בכל מיני תשמיש. ואם מילא מבור שהוא רה"י לכרמלית מותר לאחר **ב** שלא מילא בשבילו.

הגה: ויש מקילים דאף אם מילא מרה"י לר"ה מותר לאדם **ג** לשתות מהם כיון שיכול ללכת לשם ולשתות, ויש מתירין אף לכתחלה **ד** וכן נהגו לומר לעכו"ם להביא דרך כרמלית או בלא עירוב לצורך שבת ואין למחות **ה**

ק. ואם היה הבית שייך לישראל ממש לאו כל כמיניה לאסור הבית לישראל בהדלקת הנר, כה"ח אות קכ"ז מברכי יוסף אות ב' ומירושלמי.

ואבל אם העכו"ם לא הלך אלא נשתמש בו אפי' קצת מותר.

ר. וחש"ו שמילא לצורך עצמו מותר לישראל כדין עכו"ם שמילא, ועדיף אפי' מעכו"ם דעכו"ם במכירו אסור שמא ירבה בשבילו ובחש"ו גם במכירו אין חשש זה, אבל אם החש"ו מילא לצורך ישראל אסור. מ"א ס"ק כ"ב. וה"ה דבעינן בכדי שיעשו גם במומר, כה"ח אות צ"ז.

ש. היינו בעמוק עשרה ורחב ד' טפחים ועומד בר"ה, ונמצא שהוציא מרשות היחיד לר"ה.

ת. וק"ו לשתות הוא מהם אלא נקט בהמתו אפי' שהיא שותה הרבה, כה"ח אות צ"ט.

א. כיון שנעשתה בהם מלאכה מן התורה, ב"י, ט"ז ס"ק ח'. אבל אם נעשה בהם רק מלאכה דרבנן מותר לישראל אחר כמ"ש אחרי זה.

ב. כיון שאין איסור תורה וכמו בהבא מחוץ לתחום בשביל ישראל זה דמותר לישראל אחר. ב"י, מ"א ס"ק כ"ג.

ולדברי האומרים שאין לנו ר"ה היום כיון שאין ששים רבוא בוקעים, פשוט דלישראל אחר מותר גם במילא מבור רה"י לר"ה, אך יש חולקים בסי' שמ"ה וס"ל דגם אם אין ששים רבוא הוי ר"ה. ב"י. ועיין בשו"ע שם סעיף ז' דסתם דגם בזה"ז יש לנו ר"ה אלא שהביא שם בשם י"א דבעינן ששים רבוא, וא"כ דעת מר"ן לסמוך בשעת הדחק להקל. כה"ח אות ק"ד.

ג. ולא לבהמה, דדוקא אדם יכול ללכת לשם ולשתות, ואם יש נהר בעיר בתוך התחום מותר גם לבהמה לשתות ממים שדלה הגוי מרה"י לר"ה כיון שיכול להשקותה בנהר, אך המ"א בס"ק כ"ד אסר בזה.

ד. היינו מכרמלית לר"ה אבל מרה"י לר"ה אין מי שהתיר לכתחלה, ט"ז ס"ק ט'.

ה. וירא שמים יש לו להחמיר דגם הרמ"א כתב שאין למחות ביד המקילים אבל ודאי שיש להחמיר, כה"ח אות קי"ג.

ביד המקילין.

אור"ח סימן שכה סעיף יא

עיין לעיל עין משפט אות ב

אור"ח סימן שכד סעיף יג

עין משפט ה.ו.ז.

ט. מעמיד אדם בהמתו על גבי עשבים מחוברים^י ולא חוששין שמא יתלוש מהם לתת לה, אבל לא יעמיד אותה ע"ג מוקצה משום שאיסורו קל וחוששין שמא יתן לה ממנו בידיים, ודוקא להעמידה על גביו ממש אבל לעמוד בפני הבהמה שלא תוכל להטות אלא דרך המוקצה שתאכל ממנו מותר.

אור"ח סימן שכה סעיף יא

עיין לעיל עין משפט אות ב

אור"ח סימן שכו סעיף יג

עין משפט ז.

טו. עיר שישראל ועכו"ם דרים בה ויש שם בית מרחץ פעילה בשבת, אם רוב עכו"ם^ז מותר לרחוץ בה כמו"ש מיד ואם רוב ישראל או אפי' מחצה^ח ישראל אסור כמו"ש עד כדי שיחממו אותו.

אור"ח סימן שכו סעיף יג

עין משפט ט.

עיין לעיל עין משפט אות ח

אור"ח סימן רעו סעיף ב

ג. ישראלים ואינם יהודים שהסבו יחד לאכול והדליק האינו יהודי נר

ולצורך שבת היינו שאין לו מה לאכול ולשתות וכדי שלא יתענה לא גרע מחולה שאין בו סכנה שאומר לגוי ועושה מלאכה גמורה, כה"ח אות קט"ו.
ו. "למען ינוח שורך וחמורך" יכול לא יניח אותו תולש ועוקר ת"ל ינוח ואין זה מנוחה אלא צער. ממכילתא ותוס' בשבת קכ"ב ע"א.
ז. היינו רוב עכו"ם באים להתרחץ כמו"ש ואם רוב ישראל באים להתרחץ בה כמו"ש אסור בכדי שיעשו.
ח. כיון שהם מחצה על מחצה העושה נתכוון לשניהם, ט"ז ס"ק ד'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

אם רוב אינם יהודים מותר להשתמש לאורו, ואם הרוב ישראל או אפי' מחצה ט אסור, ואם יש הוכחה שלצורך הא"י הדליק כגון שרואים שהוא משתמש לאורה אע"פ שרוב ישראל מותר.

הגה: י"א דמותר לומר לא"י להדליק לו נר בשבת לצורך סעודת שבת דס"ל אמירה לגוי אפי' במלאכה גמורה לצורך מצוה מותר ז, ועפ"ז נהגו להקל בדבר כ, אך יש להחמיר במקום שאין צורך גדול ל שרוב הפוסקים חולקים על המתירים.

דף קכב:

או"ח סימן רעו סעיף ב

עין משפט א.

עיין לעיל עין משפט אות ט

או"ח סימן שח סעיף ה

עין משפט ב.

ח. י. כל הכלים הנטלים בשבת דלתותיהם שנתפרקו מהם נטלים מ בין שנתפרקו ביום חול בין בשבת ז.

ט. משום חומרא דשבת אסרו גם בספק דרבנן, כה"ח אות כ"ה.

ואם עשה בציוי ישראל גם ברוב עכו"ם אסור לו להשתמש, כה"ח אות כ"ו ממשב"ז.

י. וְהִינּוּ כְּגוֹן שְׁגוּפוֹ נִהְנֶה מִיָּד, אבל לומר לעכו"ם שיבנה ביכנ"ס בשבת אסור גם לדעה זו, דלא התירו שבות שרחוקה הנאתו, מ"א ס"ק ח'.

כ. ואין מוחה בידם דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין, ב"ח, מ"א ס"ק ט'. ודוקא באיסור שאינו מפורש בתורה אבל באיסור מפורש מוחין בידם כמ"ש בס"י תר"ח סעיף ב'.

ל. והשל"ה כתב להחמיר אפי' בצורך גדול.

מ. ודוקא דלתות של כלים שגם הם הוכנו לטלטלם, אבל דלתות הבית אע"פ שהם כלים לא הוכנו לטלטלם וע"כ אם נתפרקו בשבת אסור לטלטלם, רמב"ם פ' כ"ה הלכה ו'. ומזה יש ללמוד דה"ה כלים המוקצים שנשברו בשבת אע"פ שעכשיו אינם מוקצים ושראוים לתשמיש אחר אסורין, מ"א ס"ק י"ט.

נ. אף שנתפרקו בשבת מותר דמוכנים הם אגב הכלי. ועיין בכה"ח אות ע"ו.

עין משפט ג.

אור"ח סימן שח סעיף ג.

ג. כלי שמלאכתו לאיסור ^ב מותר לטלטלו בין לצורך גופו כגון פטיש לשבור בו אגוזים, בין לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש במקום הכלי שמונח שם, ומותר לטלטלו משם ולהניחו באיזה מקום שירצה ^ג, אבל מחמה לצל או שירא שמא ישבר או יגנב אסור.

הגה: כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטול אבל כנגיעה שאינו מנדנדו מותר ^ב, ולכן מותר לנגוע במנורה בביהכנ"ס ^ג שנרות דולקות עליה או בתנור שדולק בו אש, וכן מותר לקחת דבר היתר המונח על דבר מוקצה.

הגה: מותר לטלטל דבר מוקצה ע"י נפיחה בפה ^ד דלא הוי טילטול אלא כלאחר יד ולא נקרא טילטול.

ס. וי"ו היינו שמיוחד לדבר האסור לעשותו בשבת, מ"א ס"ק ה'. ואם הכלי עדיין לא עשה בו מלאכה והוא חדש אך הזמינו לכך, אף דהזמנה לאו מילתא, מ"מ אינה עומדת אלא למלאכת איסור.

ו. וכלי שמלאכתו לאיסור שאסור לטלטלו כי אם לצורך גופו או מקומו גם אם מלאכתו לאיסור היא מדרבנן כגון שופר. כה"ח אות י"ט.

כלי שמלאכתו לאיסור אפילו שהוא מוקצה מחמת מיאוס מותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו, רשב"א בתשובה סי' תנ"ו.

ז. כלי שמלאכתו גם לאיסור וגם להיתר מותר לטלטלו מחמה לצל, וכן שלא יגנב או לא ישבר, ואם ראוי למלאכת היתר אך אינו מיוחד לכך הוי כלי שמלאכתו לאיסור, כה"ח אות כ"ב.

ח. כיון שהוא בידו רשאי לטלטלו יותר, ואפי' שכח ונטל בידו מוקצה רשאי לטלטלו יותר, מ"א ס"ק ז'. ויש מי שכתב דוקא אם תורת כלי עליו אפי' לאיסור, אבל באין תורת כלי עליו צריך להניחו מיד מידו, וראוי לחוש לדבריו אם לא במקום הפסד, כה"ח אות כ"ו.

ט. הגם שמותר לטלטל המוקצה אחרי שהוא בידו למקום שירצה, מ"מ אסור לתת אותו מידו האחת לידו השניה דהוי טלטול חדש, כה"ח אות כ"ז.

י. הרמ"א לשיטתו בסי' תקי"ג דכתב שמוקצה אינו אסור כנגיעה אפי' הנגיעה אינה אלא לצורך דבר המוקצה, אבל לדעת המחבר בסי' ש"י סעיף ו' לא התיר אלא כשהנגיעה היא לצורך דבר ההיתר, כה"ח אות ל'.

יא. אבל אם היא תלויה אסור גם לדעת הרמ"א בסי' תקי"ג שמא תתנדנד ונמצא מטלטלה, אבל לדעת הב"י בסי' ש"י אפשר דגם אם תתנדנד מותר אם הנגיעה היא לצורך דבר המותר, דהוי טלטול מן הצד, מ"מ אם נר השמן דולק עליו, אסור לכו"ע שמא יטה ע"י נגיעתו והנדנד וכמ"ש בסי' רס"ה. כה"ח אות ל"א.

ק. דדמי לטלטול בגופו, כה"ח אות ל"ג.

יא. ולהסיר הנוצה ע"י נפיחה בפיו אין בזה איסור מוקצה כי זה פחות מטלטול כלאחר יד, ואינו טלטול כלל, שם אות ל"ד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ד. אור"ח סימן שח פעיף יא

יא. יג. מחט שלמה מותר לטלטלה ^ר ליטול בה את הקוץ, אבל אם ניטל חודה או החור שלה אסור לטלטלה ^ש ומחט חדשה שעדיין לא ניקבו אותה מותר לטלטלה ^ת.

עין משפט ה. אור"ח סימן שח פעיף ט

ט. יא. דלת של שידה ומגדל מותר ליטלה מהם ^א אבל אסור להחזירה גזרה שמא יתקע ^ב. דלת של לול של תרנגולים ^ג אסור בין ליטול ^ד בין להחזיר כיון שמחובר לקרקע יש בזה בנין וסתירה.

עין משפט ו. אור"ח סימן שיד פעיף א

א. א. אין בנין וסתירה בכלים ^ה, והיינו מה שאינו בנין גמור וסתירה גמורה אבל בנין וסתירה גמורה שייך אף בכלים, וע"כ חבית שאינה מחזקת

ר. לצורך גופה או מקומה כדין כלי שמלאכתו לאיסור. וליטול בה הקוץ הוי לצורך גופה ובלבד שלא יוציא דם, מ"א סי' שכ"ח ס"ק ל"ב. ואם א"א ליהרר במקום צער מותר באיסור דרבנן, כה"ח אות צ"ה-צ"ו. ^ש. ואם מונחים במקום שיכולים להזיק מותר לטלטלה גם אם ניטל חודה. וכמ"ש בסעיף ו' ברמ"א. ומ"מ אם יחדה לשום תשמיש מבעוד יום גם בניטל חודה יש לה דין כלי וכמ"ש בסעיף י"ט.

ת. שלפעמים נמלך עליה ולא עושה בה חור ושומרה לנטילת קוץ. ^א. שאינם תקועים בהם בחוזק, ואז אין בנין וסתירה בכלים, אבל אם תקועים בחוזק יש בפירוקן משום סותר, ר"ז בסי' שי"ג אות ט"ז.

ב. רש"י פירש אין מחזירין מדרבנן גזרה שמא יתקע בחזקה בסכין ויתדות והו"ל גמר מלאכה וחייב משום מכה בפטיש, אבל הרמב"ם בפ' כ"ב הלכה כ"ה כתב דהתוקע חייב משום בונה וכמ"ש בב"י.

ו. ודברי השו"ע הם ע"פ רש"י, אבל המ"א בס"ק כ"א כתב על דברי השו"ע דאפי' בכלי שייך משום בונה כרמב"ם, והגם שאין בנין וסתירה בכלים היכא שתוקע בחזקה יש בזה בנין גמור וחייב משום בונה, כה"ח אות פ'.

ג. המחובר לקרקע, ואז אפי' יש לו בית אחיזה אסור וחייב משום בונה, מ"א ס"ק כ"ב מרמב"ם.

ד. ומה שנוהגים במסיבות גדולות לפרק ע"י א"י החלון כדי שיהיה אויר, נראה דאסור שיש בזה משום בנין וסתירה גמור כיון שמחובר לקרקע, ט"ז בסי' שי"ג ס"ק ה'.

ה. שבת קכ"ב ורכבא.

ארבעים סאה^ו שנשברה ודיבק שבריה בזפת יכול לשוברה בשבת ליקח מה שבתוכה דאין זה סתירה גמורה, אבל לא יכול לעשות בה נקב יפה שיהיה לפתח דא"כ אסור מצד מתקן מנא.

א. ב. אם החבית שלמה אסור לשברה דהוי סתירה גמורה^ז, אפי' בענין שאינו עושה כלי, ואפי' נקב בעלמא אסור לנקוב בה, וגם להרחיב נקב שבה אסור^ח.

הגה: ובלבד שיתכוין להרחיב הנקב^ט.

א. ג. היה סכין תקוע מע"ש בחבית מותר להוציאו^י ולהכניסו שאינו מתכוין להוסיף.

הגה: ודוקא שהוציאו פעם אחת מבעוד יום, אבל בלי זה הוה ליה פסיק רישיה שעושה פתח ונקב לחבית.

ו. זו תוספת מדברי הרמ"א דמחמיר ובעינן תרתי לטיבותא אך דעת השו"ע אפי' במחזקת מ' סאה אם דיבק שבריה אין בזה סתירה. כה"ח אות ב'. ולדעת הרמ"א אם מחזקת מ' סאה אפי' דיבק שבריה בזפת אסור לשברה משום סותר אהל.

ז. ועיין בכה"ח אות ה' דדעת הרמב"ם ועוד להתיר ובלבד שלא יעשה אותה עי"ז כלי דאז הו"ל מכה בפטיש.

ח. העושה חור בכותל כדי לשים שם יתד לתלות בו, בעשיית החור כבר חייב משום בונה, מגמ' שבת ק"ג ע"א ורש"י שם, כה"ח אות י"ב.

ט. זה לדעת השו"ע אבל לדעת הרמ"א עצמו אפי' אינו מתכוין אסור משום פסיק רישיה כמבואר ברמ"א אה"כ בסכין שהיה תקוע מע"ש בחבית, כה"ח אות י"ג.

י. ולדעת מר"ן השו"ע מותר אפי' היה תקוע בחוזק ולא הוציאו משם אפי' פעם אחת מבעוד יום ג"כ מותר הגם שזה פסיק רישיה כיון שעיקר איסורו מדרבנן ואינו מתכוין, אבל אם תקוע בדבר שמחובר לקרקע שיש בזה איסור תורה מודה מר"ן השו"ע דאסור להוציאו בשבת אם לא שהוציא אותו כבר פעם אחת לפני שבת. ועיין בכה"ח אות י"ד.

י. ולענין דינא בפסיק רישיה דניחא ליה באיסור דרבנן ואינו מתכוין דעת המ"א בס"ק ה' לאסור כדברי הרמ"א וכך היא דעת הא"ר והגר"א והגאון רע"א, ומ"מ במקום צורך אין לחוש להחמיר, ובפרט במקום שגם מקלקל, כה"ח אות י"ד, ועיין ביביע אומר ח"ד סי' ל"ד.